

**Споразумение за здравословни условия на труд чрез спазване на добрите практики при
обработка и използване на кристален силициев диоксид и продукти, съдържащи
кристален силициев диоксид**

- (1) Като имат предвид, че кристалният силициев диоксид е широко разпространен в природата и съставлява приблизително 12% от земната кора. Кристалният силициев диоксид се съдържа в естествен вид в няколко други минерала и минерални продукти.
- (2) Като имат предвид, че промишлеността използва големи количества от две от кристалните форми на силициевия диоксид – кварц и кристобалит. И двете се търгуват във вид на пясък, който е зърнест материал, или на брашно, съдържащо частици, по-фини от 0,1 милиметра.
- (3) Като имат предвид, че кристалният силициев диоксид и материали/продукти/суровини, съдържащи кристален силициев диоксид, се използват в голям брой индустрии, включително, но не само химическа, керамична, строителна, козметична, стъklarска, развлекателна, метална, фармацевтична и инженерна промишленост, както и за производство на перилни препарати, в електрониката, леярството, градинарството, за покрития, включително боя, а също така и като средство за филтрация в няколко индустрии.
- (4) Като имат предвид, че Научният комитет за пределно допустими граници на експозиция на химични агенти при работа (SCOEL)¹ към Европейската комисия достигна до извода, наред с другото, че „основна последица от вдишването на кварцов прах е заболяването силикоза. Налице е достатъчно информация, за да се направи заключението, че относителният риск от рак на белия дроб е завишен при хората със силикоза (и очевидно не е завишен при работници/служители, които не страдат от силикоза, подложени на експозиция от кварцов прах в каменоломни и в керамичната индустрия). Затова превенцията на появата на силикоза също ще намали риска от рак. Тъй като не може да се определи точен праг на развиване на болестта силикоза, намаляването на излагането на вредния фактор ще намали риска от силикоза“.
- (5) Като имат предвид, че изглежда са налице доказателства за това, че в различните индустрии степента на експозиция на кварцовия прах е различна.
- (6) Като имат предвид наличието на много смесени фактори в епидемиологията на рака на белия дроб, например, тютюнопушене, радон, полициклични ароматни въглеводороди.
- (7) Като имат предвид, че в момента на равнище ЕС липсва пределно допустима граница на експозиция на кварцов прах при работа, а националните пределно допустими граници на експозиция при работа са различни.

¹ SCOEL Обобщен док 94-окончателен, относно респираторния кварцов прах, м. юни 2003 г.

- (8) Като имат предвид, че кварцовият прах се различава в много отношения – включително поради това, че е широко разпространен в природата – от ситуациите, които обикновено се разглеждат в законодателството относно безопасните условия на труд. В тази връзка настоящото споразумение, което в много отношение е уникално, е подходящ инструмент за регламентиране на експозицията на този химичен агент.
- (9) Като имат предвид, че страните действат с твърдото убеждение, че настоящото споразумение ще допринесе за защита на работните места и осигуряване на икономическото бъдеще на секторите и предприятията.
- (10) Като имат предвид, че страните ще положат всички усилия за прилагане на настоящото споразумение от всички предприятия в секторите, които представляват.
- (11) Като имат предвид, че страните по настоящото споразумение действат в съответствие с член 139, параграфи 1 и 2 от Договора за създаване на Европейската общност.

Като взеха предвид посоченото по-горе, страните сключват следното Споразумение за здравословни условия на труд чрез спазване на добрите практики при обработка и използване на кристален силициев диоксид и продукти, съдържащи кристален силициев диоксид.

Член 1 – Цели

Настоящото споразумение си поставя следни цели:

- защита на здравето на работниците/служителите и други лица, които по повод на работата си са подложени на експозиция на респирабилен кварцов прах от материали/продукти/суровини, съдържащи кристален силициев диоксид,
- ограничаване до минимум на експозициите на респирабилен кварцов прах на работното място чрез прилагане на добрите практики, предвидени в настоящото споразумение с оглед превенция, премахване и намаляване на професионалните рискове за здравето, свързани с респирабилен кварцов прах,
- увеличаване на познанието за потенциалното въздействие на респирабилния кварцов прах върху здравето и за добрите практики.

Член 2 – Обхват

- (1) Настоящото споразумение е насочено към производството и използването на кристален силициев диоксид, както и материали/продукти/суровини, съдържащи кристален силициев диоксид, което потенциално може да доведе до експозиция на респирабилен кварцов прах. В Приложение 5 към настоящото споразумение е представено описание на съответните индустрии.
- (2) В приложното поле на настоящото споразумение са включени спомагателни дейности, като обработка, съхранение и транспорт. Същото се прилага и за мобилните работни места. Настоящото споразумение може да предвижда специални правила за мобилните работни места.
- (3) Настоящото споразумение се прилага по отношение на страните, работодателите и работниците/служителите, определени и посочени в него.

Член 3 – Определения

- (1) „Работодател(и)“ означава отделните предприятия, пряко или непряко представлявани от страните по настоящото споразумение, представляващи индустрията.
- (2) „Работници/служители“ означава работниците/служителите, пряко или непряко представлявани от страните по настоящото споразумение, представляващи работниците/служителите, които могат редовно или по конкретен повод да бъдат подложени на експозиция на кварцов прах. Под „работници/служители“ се разбира работници/служители на непълно или пълно работно време или с договор за определен срок, както и други работници/служители, които действат под прекия надзор на работодателя (например, командировани/изпратени на работа в друго предприятие).
- (3) „Представители на работниците/служителите“ означава представители на работниците/служителите, на които е възложена изрична отговорност за безопасните и здравословни условия на труд: всяко лице, което е избрано или определено в съответствие с националното законодателство и/или практики да представлява работниците/служителите при възникване на проблеми, свързани с безопасните и здравословни условия на труд.
- (4) „Страни“ означава страните, подписали настоящото споразумение.
- (5) „Респирабилен кварцов прах“ означава фракцията на масата на инхалабилните частици кристален силициев диоксид, проникващи в тръбите, през които преминава въздухът. Респирабилната конвенция, която представлява целева спецификация за вземане на проби от инструменти, е определена съгласно параграф 53.3 от Европейския стандарт за измерване частиците в атмосферния въздух EN 481 на работното място – определение за размера на фракциите за измерване на носени от въздуха частици.
- (6) „Добри практики“ означава общите принципи от Директива 89/391 и Раздел II от Директива 98/24, разработени и показани в Приложение 1 към настоящото споразумение, което подлежи на периодична актуализация.
- (7) „Обект“ означава оперативна единица, в която се среща респирабилен кварцов прах. Съхраняването и транспортирането се смятат за отделни обекти, освен ако не са свързани с производство или използване на обекта. Мобилните работни места също се смятат за обекти.
- (8) „Неприлагане“ означава неспазването на споразумението, включително добрите практики, определени в параграф 6 по-горе, водещо до по-голяма експозиция на работниците/служителите на респирабилен кварцов пясък с последващ риск за здравето, който е могъл да бъде избегнат при спазване на добрите практики.
- (9) „Национални практики“ означава издадени от компетентните органи или съгласувани с индустрията насоки или стандарти, които не са нито закони, нито подзаконови актове.

Член 4 – Принципи

- (1) Страните си сътрудничат с оглед задълбочаване на познанията за въздействието на респирабилния кварцов прах върху здравето, по-специално чрез изследователска работа, наблюдение и разпространение на добри практики.
- (2) Страните признават, че има необходимост от Европейска стратегия за превенция на рисковете от респирабилен кварцов прах. Това обаче не означава, че подписването на настоящото споразумение следва да се смята за признаване на неконтролираната експозиция в съответния сектор или на действителната експозиция в целия сектор.

- (3) Страните признават, че основните принципи на Директива 89/391 и Директива 98/24 за опазване на здравето и безопасността на работниците от рискове, свързани с химични агенти на работното място остават приложими във всички случаи (включително по-специално член 4: определяне и оценка на риска от опасни химични агенти; член 5: предотвратяване на риска; член 6: мерки за специфична защита и превенция; член 7: мерки за справяне със злополуки, произшествия или извънредно положение; член 8: информация и обучение на работниците).
- (4) Страните се договарят, че кристалният силициев диоксид и материалите/продуктите/суровините, съдържащи кристален силициев диоксид, както са допълнително описани в Приложение 5 към настоящото споразумение, са основни, полезни и често незаменими компоненти/съставки за голям брой индустриални и други професионални дейности, допринасящи за защита на работните места и осигуряващи икономическото бъдеще на секторите и предприятията, и че тяхното производство и широкоспектърната им употреба трябва да продължат.
- (5) Страните се договарят, че прилагането на „добрите практики“, посочени в Приложение 1 към настоящото споразумение, ще има ефективен принос за управлението на риска чрез превенция или, когато това е непостижимо понастоящем, свеждане до минимум експозицията на респирабилен кварцов прах чрез прилагане на подходящи мерки за превенция и защита в изпълнение на Раздел II от Директива 98/24.
- (6) С настоящото споразумение не се накърнява задължението на работодателите и работниците/служителите да спазват националното и европейското законодателство в областта на здравословните и безопасни условия на труд.
- (7) Доколкото националните практики са по-строги от изискванията на настоящото споразумение, работодателите и работниците/служителите ще се придържат към тези национални практики.

Член 5 – Добри практики

- (1) Страните съвместно приемат добрите практики, посочени в Приложение 1 към настоящото споразумение.
- (2) Работодателите и работниците/служителите, както и представителите на работниците/служителите съвместно полагат всички възможни усилия за прилагането на добрите практики на ниво обект, доколкото са приложими към него, включително във връзка с лица, които не са работници/служители, но по повод на работата им са подложени на експозиция в обектите, например, изпълнители по договори (например, чрез включване на добрите практики като част от договорните спецификации по целесъобразност).
- (3) Приложение 1 може да бъде адаптирано в съответствие с процедурата по Приложение 7.
- (4) Работниците поемат ангажимент да организират периодично обучение, като всички работници/служители вземат участие в това периодично обучение с оглед прилагането на добрите практики².

Член 6 – Наблюдение

- (1) Всеки обект създава система за наблюдение на прилагането на добрите практики. За тази цел работодателят определя работник/служител (например, ръководител на екип на обекта), който контролира прилагането на добрите практики за всеки обект. При поискване работникът/служителят докладва на определеното по параграф 2 лице.

² Вижте чл. 13 от Директива 89/391.

- (2) Работодателят определя лице в съответствие с разпоредбите на член 7 от Директива 89/391, което да следи за редовното прилагане или неприлагането на добрите практики. Това лице поддържа връзка с лицата по параграф 1 съгласно график/процедура, създадени под негово ръководство, след консултации със съвета по условия на труд на предприятието и представителите на работниците/служителите, по целесъобразност.
- (3) По отношение на наблюдението на съдържанието на прах работодателите следват съответния(те) протокол(и) за наблюдение на съдържанието на прах, посочен(и) в Приложение 2. Този(тези) протокол(и) може(могат) да бъде(ат) адаптиран(и) към специфичните нужди на по-малки обекти и може (могат) да допуска(т) случаен подбор на обекти в случай на множество по-малки обекти в определени сектори.

Член 7 – Докладване, подобряване

- (1) Работодателите и работниците/служителите, с подкрепата на представителите на работниците/служителите, съвместно и непрекъснато се стремят да спазват добрите практики и да подобряват тяхното прилагане.
- (2) Работодателите докладват за прилагането/неприлагането и постигнатите подобрения чрез лицето, определено по член 6, параграф 2, веднъж на две години, като първото докладване е през 2008 г. (докладване на данни за 2007 г.).
Формата на докладване се изработва съвместно от страните като Приложение 3 към настоящото споразумение.
- (3) Страните се договарят, че за срока на действие на настоящото споразумение броят на случаите на неприлагане на добрите практики постепенно ще намалява за всеки работодател, освен ако броят на случаите на неприлагане на добрите практики е такъв, че не позволява по-нататъшно подобряване, като в този момент работодателят следва да положи всички усилия за запазване на съществуващото положение.
- (4) Докладването по параграф 2 се извършва чрез съответната страна до Съвета на консолидирана основа. Въпреки това списък на обектите, които повторно се окажат в положение неизпълнение, се прилага към консолидирания доклад.

Член 8 – Съвет

(1) Принцип

Главната цел, преследвана от Съвета, е да идентифицира съществуващите проблеми и да предложи възможни решения. Съветът е единственият и изключителен орган за надзора върху прилагането и тълкуването на настоящото споразумение.

(2) Задачи

Съветът преглежда докладите по член 7 и публикува обобщен доклад най-късно до 30 юни на следващата година, който обобщава прилагането, неприлагането и подобрението, оповестява нивото на прилагане/неприлагане по промишлени отрасли, причините за това и предоставя съответни препоръки. Обобщеният доклад ще бъде изпратен на страните и техните членове, Европейската комисия и националните органи, отговарящи за безопасността на работниците/служителите и ще бъде маркиран „поверителна/чувствителна търговска информация“. На разположение на обществеността може да бъде предоставено резюме, ако е желателно. През м. юни 2007 г. обобщеният доклад ще бъде с различен формат, като само ще обобщава въз основа на наличната подадена от страните информация статута на изпълнение и подготовката за първото докладване, което ще се състои през 2008 г.

В случаи на систематично неприлагане, когато това е в резултат на систематично и необосновано неприлагане на коригиращи действия, Съветът ще вземе решение за мерките, които да бъдат предприети за преодоляване на тези ситуации.

В допълнение към задачите по-горе, Съветът има също така следните задачи: (а) обсъждане и вземане на решения по всички важни въпроси за функционирането на споразумението; (б) разрешаване на всички конфликти и въпроси по тълкуването, произтичащи от настоящото споразумение, включително онези, повдигнати от отделни страни, работодатели и работници/служители; (с) издаване на препоръки относно възможни ревизии на настоящото споразумение; (d) връзки с трети страни; и (е) възприемане на добрите практики съгласно Приложение 7.

(3) Състав

Съветът се състои от представители на страните, определени от тях в деня на подписване на споразумението за срок от четири години всеки, равни по брой представляващи работодателите и работниците/служителите лица. Страните също така могат, по същото време или ако е необходимо след това, да определят един алтернативен член за всеки член на Съвета, който може да съпровожда като мълчалив наблюдател или да замества членове на Съвета, при необходимост, винаги с оглед осигуряването на приемственост и съответна експертиза. Размерът на Съвета е такъв, че да бъде функциониращ на практика, и се определя на максимум 30 (напр., 15/15), в това председателите по член 3 от Приложение 6. Ако някоя страна се оттегли, откаже от споразумението или престане да съществува, или ако нова страна се присъедини към споразумението по време на мандата на Съвета, страните ще коригират съответно членството в Съвета, като при това ще спазват посочения по-горе максимален брой. Страни, които не са представени в Съвета като членове или алтернативни членове, имат правото да бъдат изслушвани от Съвета и да присъстват на дебатите по техни въпроси. Правилникът на Съвета е представен в Приложение 6 към настоящото споразумение.

(4) Вземане на решения

Съветът се стреми да взема решения с консенсус. При непостигането на консенсус, решенията на Съвета ще бъдат вземани с двойно квалифицирано мнозинство от 75% от гласовете, на които съответно имат право представителите на работниците/служителите и представителите на работодателите. Например, ако Съветът се състои от 30 члена (15 от страна на работниците/служителите и 15 от страна на работодателите), ще бъде изисквано мнозинство от 12 гласа от всяка страна.

(5) Секретариат

Съветът ще бъде подпомаган логистично от Секретариат, който ще бъде създаден от страните по време на подписване на споразумението.

Член 9 – Поверителност

- (1) Устните и писмените съобщения между страните и техните членове относно прилагането на настоящото споразумение остават поверителни и не могат да бъдат достояние на трети лица, освен ако е предвидено правно задължение за разкриване.
- (2) Разпоредбата за поверителност, предвидена в параграф 1, не се прилага по отношение на:
 - обобщения доклад, който се изпраща единствено на лицата и организациите, изброени в член 8, параграф 2,
 - резюмето, което може да бъде достояние на трети лица,
 - необходимите съвместни контакти на председателите на Съвета с трети лица,
 - необходимото разпространение на информацията от страните до техните членове, доколкото тези членове са заинтересувани от разкритата информация.
- (3) Данните на дружествата, поименно посочени в докладите, могат да бъдат разкривани единствено пред членовете на заинтересуваните страни, освен ако Съветът реши друго съгласно член 8, параграф 2. Получателите на информацията следва да са поели задължение за същото ниво на поверителност, определено в настоящото споразумение.

- (4) Нарушенията на параграфи 1 и 3 дават право на засегнатата страна и/или нейните членове да предприемат правни действия в съответствие с националното гражданско законодателство.

Член 10 – Здравен надзор

Органът по трудова медицина или равностоен вътрешен или външен орган, определен за съответния обект, определя в съответствие с националните нормативни актове, член 10 от Директива 98/24 и Протокола за здравен надзор, описан в Приложение 8, обхвата на медицинските прегледи, които следва да се извършват.

Член 11 – Изследвания – събиране на данни

Страните обсъждат пропуски в изследванията и данните и правят препоръки по отношение на изследвания, включително по отношение на по-безопасни продукти или процеси, които задължително подлежат на оценка на риска, преди да бъдат пуснати в употреба. Страните отправят препоръки и за проекти за събиране на данни, които да се осъществяват в бъдеще. Списък на предишни проекти за проучвания е приложен към Приложение 4.

Член 12 – Срок – преразглеждане

- (1) Настоящото споразумение е в сила за срок от най-малко четири години и автоматично се подновява за последователен двугодишен период. Страните имат право да се оттеглят от участие в споразумението с предизвестие от една година.
- (2) Настоящото споразумение прекратява действието си в момента, в който всички страни по него престанат да бъдат представителни за съответните сектори на промишлеността, или ако по-малко от две страни, едната представляваща работодателите, а другата – работниците/служителите в един и същ сектор на промишлеността, останат страни по него.
- (3) Страните имат право да се оттеглят от участие в споразумението по всяко време без предварително уведомление, ако насрещната страна от съответния сектор на промишлеността престане да бъде страна по споразумението или вече не е представителна („взаимност“).
- (4) Ако бъде предложено бъдещо законодателство на ЕС, свързано със силициев диоксид, страните ще се срещнат, за да направят оценка на въздействието на предложеното законодателство върху настоящото споразумение.

Член 13 – Промяна в страните

- (1) Настоящото споразумение е отворено за присъединяване на други страни.
- (2) Настоящото споразумение е задължително за правоприемниците на страните.

Член 14 – Разни

- (1) Настоящото споразумение не поражда права и задължения, различни от уговорените в него.
- (2) Спорове и претенции във връзка с тълкуването и прилагането на настоящото споразумение се решават изключително от Съвета и поради особеното естество на настоящото споразумение са изключени от подведомствеността на местните национални съдилища. Всякакви други спорове и претенции във връзка с настоящото споразумение се подчиняват на правото и юрисдикцията на страната по обичайно местопребиваване на ответника (ответниците), на компетентния местен съд по обичайно местопребиваване на ответника (ответниците).

- (3) Настоящото споразумение се превежда на всички официални езици на ЕС. Задължителна сила при тълкуването има английската редакция.
- (4) При несъответствие между добрите практики и по-строгите национални практики в конкретна правна система придържането към националните практики по смисъла на член 4, параграф 7 не представлява положение на неприлагане по член 3, параграф 8.

Член 15 – Влизане в сила

Настоящото споразумение влиза в сила шест месеца след подписването му от първите две страни, едната представляваща работодателите, а другата – работниците/служителите от един и същ сектор на промишлеността, при условие че споразумението е било преведено на всички официални езици на ЕС.

Приложение 1	[Добри практики (Наръчник за добри практики)]
Приложение 2	[Протокол за наблюдение на съдържанието на прах]
Приложение 3	[Форма на докладване]
Приложение 4	[Списък на изследователски проекти]
Приложение 5	[Описание на индустрии]
Приложение 6	[Съвет – Секретариат]
Приложение 7	[Процедура за адаптиране на добрите практики]
Приложение 8	[Протокол за здравен надзор за силикоза]

Сключено на 25 април 2006 г.

От:

ARFE – Европейска асоциация на производителите на стъклени влакна

Г-н Р. Фърбър, член на Съвета

ВІВМ – Международно бюро за предварително отлят бетон

Г-н Е. Данно, Генерален секретар

САЕF – Европейска леярска асоциация

Г-н К. Урбат, Генерален секретар

СЕЕМЕТ – Съвет на европейските работодатели от металодобивната, инженерната и технологичната промишленост

Г-н Ю. Комбюхен, Генерален секретар

CERAME-UNIE – Европейска керамична промишленост

Г-н Р. Коръс, Генерален секретар

CEMBUREAU – Европейска циментова асоциация

Г-н П. Ванфрахем, Вицепрезидент

**EMCEF – Европейска федерация на работещите в
минната, химическата и енергийната промишленост**

Г-н П. Мазо, Заместник – генерален секретар

EMF – Европейска федерация на металоработниците

Г-н Б. Самин, Заместник – генерален секретар

**ЕМО – Европейска организация на зидаромазаческите
дружества**

Г-н Х-П. Браус, Генерален секретар

**EURIMA – Европейска асоциация на производителите на
изолации**

Г-н Х. Бидерман, Генерален директор

EUROMINES – Европейска асоциация на минните индустрии

Г-жа К. Хеберщрайт, Генерален секретар

EURO-ROC – Европейска и международна федерация на индустриите, добиващи природни диаманти

Г-н Г. Мерке, Генерален секретар

ESGA – Европейска асоциация на производителите на специални стъкла

Г-н Ф. ван Хойте, Генерален секретар

FEVE – Европейска федерация на производителите на стъклен амбалаж

Г-н А. Сомогий, Генерален секретар

GERVP – Европейска асоциация на производителите на плоско стъкло

Г-жа Е. Булен, Генерален секретар

**IMA-Europe – Асоциация на производители на
промишлени минерали**

Г-н К. Щенелер, Президент

Г-жа М. Ярт-Реми, Генерален секретар

**UEPG – Европейска асоциация на производителите на
инертни материали**

Г-н Д. Аудиберт, Президент

Приложение 1 – Добри практики (Наръчник на добри практики)

Приложение 2 – Протокол за наблюдение на съдържанието на прах

Обхват

Протоколът за наблюдение на съдържанието на прах е предназначен да бъде използван от всяка компания, която желае да извършва оценка на експозиция при работа с цел измерване на нивата на експозицията на прах на работното място. Той съответства на цялото национално законодателство в ЕС към настоящия момент. Описаните по-долу изисквания са приложими в по-голяма степен за компаниите, в които няма представителни данни за нивата на експозиция на прах. За другите компании (например, с валидни бази данни или прилагащи подобен протокол за наблюдение на съдържанието на прах в дългосрочен план), може да бъде приложена олекотена версия на настоящия протокол (без да е необходимо да се спазват всички изисквания).

Цел

Целта на протокола за наблюдение на съдържанието на прах е събиране на данни за експозицията на прах с цел да се осигури възможност на различните компании за оценка на съответствието със съответните национални и европейски разпоредби за трудова хигиена, като пределно допустими граници на експозиция на химични агенти при работа, и за предоставянето на насоки за превенция.

Той също така може да позволи събирането на представителни и съпоставими данни относно нивата на експозиция на прах при работа сред различните компании, в които съществува експозиция на респирабилен кварцов прах с цел генерирането на данни относно оценката на риска за здравето от експозициите на прах при работа и полагането на началото на събирането и предоставянето на данни за наличната експозиция като „матрици за експозицията при работа“ за евентуално по-нататъшно епидемиологично проучване.

Изисквания

Два са видовете измервания, които се използват най-често:

- лично;
- статично.
-

Двата вида измервания могат да се използват съвместно, тъй като се допълват.

От експертите, определени от представителите на работодателите и служителите, зависи да изберат най-адекватните решения, като съблюдават националните и европейските разпоредби.

Следва да бъдат спазвани общите изисквания (взети от европейските стандарти EN 689 и EN 1232 – вижте справочната литература):

- За вземането на лични проби, оборудването за вземане на проби трябва да бъде носено от работника/служителя (в рамките на дихателната зона на работника/служителя).
- Събраните фракции прах трябва да бъдат поне респирабилни и (не е задължително) инхалабилни и торакални.
- Оборудването за вземане на проби, използвано за събирането на проби прах, трябва да съответства на европейския стандарт EN 481 (за лични измервания – вижте справочната литература).

- Локациите на вземане на проби трябва да следват поне набор от добре определени длъжностни функции³.
- Продължителността на вземане на проби трябва да съответства на една пълна смяна (7 - 8 часа). Броят на пробите за всяка длъжностна функция трябва да бъде такъв, че да е представителен за експозицията на работника/служителя⁴. В случаите, когато се счита за необходимо, представителите на работодателите и работниците/служителите ще вземат съвместни решения относно най-подходящата продължителност и периодичност на вземането на проби.
- Аналитичната техника за определяне съдържанието на кварц (и кристобалит) трябва да бъде дифракция на рентгенови лъчи или инфрачервена спектроскопия с Фурие трансформация, съгласно изискванията на различните национални стандарти.
- Пълната документация относно оборудването и процедурите трябва да бъде регистрирана от компаниите (с помощта на организация, която отговаря за вземането на проби и анализа) заедно с данните от измерването на прах.
- Лабораториите, ангажирани в анализа на кварца, трябва да бъдат акредитирани и/или трябва да бъдат ангажирани в цикъл упражнения между лабораториите с цел осигуряване на качеството и валидността на техните процедури и резултати.

Основна справочна литература

Европейски стандарти:

EN 689 Частици в атмосферния въздух на работното място – Насоки за оценка на експозицията чрез инхалация на химични агенти за сравнение с пределно допустими стойности и стратегия по измерването, 1995 г., CEN.

EN 481 Частици в атмосферния въздух на работното място – Определение за размера на фракциите за измерване на носени от въздуха частици, 1993 г., CEN.

EN 1232 Частици в атмосферния въздух на работното място – Помпи за лично опробване на химични агенти – Изисквания и методи на изпитване, 1997 г.

Бележка:

Компаниите трябва да проверят своите национални разпоредби и национални стандарти с цел да гарантират, че наблюдението на съдържанието на прах съответства на националните изисквания. В допълнение, много страни разполагат с документи, съдържащи технически насоки относно оценка на експозицията на работното място, които могат да бъдат използвани за осъществяване на наблюдението на съдържанието на прах на работното място.

³ Например, в производството на промишлени минерали, са определени следните длъжностни функции: оператор в каменоломна (външна), оператор на трошачка (вътрешна), оператор мокър процес, оператор сух процес, оператор мелачка, оператор опаковане в чували, транспорт/натоварване в насипно състояние, бригадир/персонал по управление на завода, лаборант оператор по поддръжката и многостранно квалифициран оператор (многостранно квалифицираният оператор е лицето, чийто процент работно време е по-малък от 50% във всяка друга длъжностна категория).

⁴ С цел съответствие с националното законодателство или превенция, една или няколко проби могат да бъдат достатъчни за статистически цели (например, матрици за експозицията при работа, епидемиологично проучване...), б по длъжностна функция е минимално изискуемия брой.

Приложение 3 – Форма на докладване

Приложение 4 – Списък на изследователски проекти

Минали изследователски проекти:

Научно становище за ефектите върху здравето на носен от въздуха кварцов прах, доклад на Института по медицина, 1996 г.

Опасността от кварц: променлива величина, К Доналдсън & ПДжА Борм, „Amer. J. Occup. Hyg“ 42 (5), 287-294, 1998 г.

Оценка и сравнение на личната експозиция на прах и кварц, измервания от британските и германските производители на кварц, доклад на Института по медицина до клиентите, 1998 г.

Епидемиологични доказателства за канцерогенността на силициевия диоксид: фактори в научните становища, К. Сутър и др., „Amer. J. Occup. Hyg“ 44 (1) 3-14, 2000 г.

Възпалителни ефекти на респирабилния кварц, събран на работните места, спрямо DQ12 кварц: корелати на повърхнината на частиците, А. Клутър и др., „Toxicol. Sc.“ 63, 90-98, 2001 г.

Ин-витро генотоксична оценка на търговските кварцови брашна спрямо стандартния DQ12 кварц, Дж. Какмак и др., „Int. J. Hyg. Environm. Health“, 207 (2004 г.); 105-113.

Различни токсични, фиброгенни и мутагенни ефекти на четири търговски кварцови брашна в белия дроб на плъхове, Ф. Сийлър и др., „Int. J. Hyg. Environm. Health“, 207 (2004 г.); 115-124.

Определяне на значителна разлика в биологичната активност между различните респирабилни кварцови брашна с векторен модел, Дж. Бръч и др., „Int. J. Hyg. Environm. Health“ (приет).

Взаимоотношения между състоянието на повърхнината на четири търговски кварцови брашна и тяхната биологична активност ин-витро и ин-виво, Б. Фубини и др., „Int. J. Hyg. Environm. Health“, 207 (2004 г.); 89-104.

Процент на смъртни случаи в британската индустрия за промишлен пясък: 1. Оценка на експозицията и 2. Смъртност, Т.П. Браун и Л. Ръштън, приета за публикуване в „Occupational and Environmental Medicine Journal (ОЕМJ)“ през 2005 г.

Приложение 5 – Описание на индустрии

Агрегати

Агрегатите представляват гранулиран материал, който се използва в строителството. Близо 3 милиарда тона агрегати се произвеждат и използват ежегодно в Европа. Въпреки това, повечето от производителите в този сектор са малки и средни предприятия. Типичният малък обект осигурява пряка заетост за 7 до 10 лица. Индустрията с агрегати обхваща около 25 000 обекта за добив, разположени на цялата територия на Европа, с 250 000 служители в ЕС. Най-често срещаните естествени агрегати са пясъкът, чакълът и натрошените камъни, с богато разнообразие в съдържанието на свободен силициев диоксид (от 0% до 100%). В зависимост от индивидуалните оценки на риска, които следва да бъдат направени съгласно настоящото споразумение, само залежите с високо съдържание на силициев диоксид са уместни. Но дори и в тези случаи, рискът от експозиция на работниците на респирабилен кварцов прах обикновено е нисък. Агрегатите, произведени от скали, съдържащи малък процент силициев диоксид, в преобладаващата си част оказват пренебрежимо слабо въздействие върху здравето на работниците, без да се пренебрегва възможността за изключения при индивидуалната оценка на риска.

Керамична индустрия

Керамичната индустрия използва силициевия диоксид предимно като структурна съставка на глинени тела и като основен съставен елемент на керамичните глазури. Основните керамични продукти, които съдържат силициев диоксид включват трапезни и декоративни съдове, санитарен фаянс, стенни и подови плочки, тухли и керемиди, огнеупорни тухли и др.

Около 2 000 компании в ЕС произвеждат керамика. По приблизителна оценка, броят на служителите, ангажирани в сектора на керамичната индустрия в ЕС е около 234 000 души. Керамичната индустрия присъства на практика във всички държави-членки на ЕС.

Леярни

Продуктите на леярската индустрия са железни, стоманени или нежелезни метални отливки, произведени чрез отливане на разтопен метал в леярски форми, които обикновено, изцяло или частично, са изградени от споен пясък от силициев диоксид. Леярската индустрия е важен доставчик за автомобилната промишленост, машиностроенето и други отрасли. Тя е отрасъл, съставен предимно от малки и средни предприятия: в държавите-членки на ЕС има приблизително 4 000 леярни с 300 000 служители.

Стъкларска индустрия

Силициевият диоксид представлява основният оксид, участващ в състава на стъклото и следователно пясъкът от силициевия диоксид е основният съставен елемент на всички видове стъкло. Основните стъкленни продукти включват опаковъчно стъкло (бутилки, буркани и т.н.), плоски стъкла (за сгради, огледала, автомобили и др.), битова стъклария (сервизи и прибори за маса: чаши за пиене, купи; украса и др.), стъкленни влакна (като подсилващ, изолационен материал) и специални стъкла (за телевизори, за лабораторни цели, за оптични приложения и др.).

Над 1 000 компании в ЕС произвеждат стъкло. Стъкларската индустрия е представена във всички европейски държави и създава заетост за над 230 000 души на територията на ЕС.

След стопяване на суровината, кристалният силициев диоксид вече не присъства в производствения цикъл. Стъклото е аморфен материал.

Индустрии с индустриални минерали и металоносни минерали

Индустриални минерали:

Голям брой продукти от индустриални минерали съдържат в състава си силициев диоксид. Силициевият диоксид обикновено се открива в кристално състояние, но се среща и в аморфно (некристално) състояние. Кристалният силициев диоксид е твърд, химически инертен и има висока точка на топене. Това са ценни качества за различните промишлени приложения, особено за стъklarската, леярската, строителната, керамичната и химическата промишленост. Всяка година в Европа се добиват 145 милиона тона индустриални минерали (например бентонит, борат, калциев карбонат, диатомит, фелдшпат, гипс, каолин и пластична глина, талк и др.). Въпреки че това не важи за всички, индустриалните минерали могат да съдържат различни количества кристален силициев диоксид.

Тези индустриални минерали се произвеждат от 300 компании или групировки, опериращи близо 810 мини и кариери и 830 завода в 18 държави-членки на ЕС, както и в Швейцария, Норвегия, Турция, България, Румъния и Хърватска. Индустрията на индустриалните минерали осигурява заетост за близо 100 000 души в ЕС.

Метални руди:

На територията на ЕС се добиват множество метални руди, като за някои от тях, например, живак, сребро, олово, волфрам, цинк, хром, мед, желязо, злато, кобалт, боксит, антимон, манган, никел и титан, ЕС представлява сравнително голям производител. В някои случаи, европейските производители се нареждат сред първите десет производители в света.

Метални руди се произвеждат в 12 държави-членки на ЕС, както и в Норвегия, Турция, България, Румъния, Косово и Сърбия. В ЕС, този дял от минната и минерало-добивна промишленост осигурява пряка заетост на близо 23 000 души.

Въпреки че това не важи за всички, металните руди могат да съдържат различни количества кристален силициев диоксид.

Циментова промишленост

Циментът е прахообразен материал, който се използва основно като свързващо вещество при производството на бетон. Производството му преминава през няколко етапа, които по същество се състоят от следните две основни фази:

- производство на полуготов продукт, така нареченият „клинкер“, който се получава чрез калциране във високотемпературна пещ (1 450°C) на „суровата смес“, съставена от глина, варовик и няколко допълнителни вещества;

- производство на цимент като готов продукт, който се получава чрез хомогенизация на фино стрития клинкер и калциев сулфат (гипс) с или без – в зависимост от вида на цимента – един или повече допълнителни компонента: шлага, летлива пепел, позолан, варовик и др.

През 2004 г. производството на цимент в ЕС в настоящия формат от 25 държави-членки е достигнало 233 милиона тона, около 11% от общото световно производство (2,1 милиарда тона).

На територията на ЕС има приблизително 340 производствени предприятия. Четири от петте най-големи компании за цимент в света са европейски. Циментовата промишленост осигурява заетост на близо 55 000 души в ЕС.

Минерална вата

Минералната вата притежава уникални свойства, като съчетава устойчивост на високи температури с дълготрайна стабилност. Тя се произвежда от разтопено стъкло, вулканична скала или шлага, които се предат в нишкоподобна структура, която създава комбинация от термални, огнеупорни и акустични качества, които са от съществено значение за топлинната и звукова изолация, както и за противопожарната защита на жилищни и търговски сгради или промишлени обекти.

Тези качества произхождат от нейната структура – плоскост от влакна, която не позволява движението на въздух – и от химическия ѝ състав.

Производителите на изолация непрестанно работят върху развитието на своите производствени технологии, за да отговорят на нарастващото безпокойство на обществото по отношение на защитата на околната среда, което води до подобряване на стандартите и предписанията за използването на изолационни материали.

От минералните вати единствено стъклената вата предизвиква безпокойство във връзка с кристалния силициев диоксид, тъй като при производството на стъклена вата, за разлика от производството на каменна вата, се използва пясък. След стопяването на суровината за стъклена вата, кристалният силициев диоксид вече не присъства в производствения цикъл, тъй като той се превръща в аморфен материал.

Производството на минерална вата е представено във всички европейски държави и осигурява заетост на повече от 20 000 души на територията на ЕС.

Производство на естествен камък

Формованият камък съществува в природата като строителен материал, който е почти готов за употреба. Малцина от нас, обаче, осъзнават, че са необходими милиони години, за да достигне този материал до състоянието, в което може лесно да се произвежда и обработва.

Индустрията се състои само от малки и средни предприятия, включващи между 5 и 100 служители, и е доставчик от съществено значение за строителната индустрия. В ЕС съществуват над 40 000 компании, които осигуряват заетост на близо 420 000 души. Работата с естествени камъни не обхваща само добива на камък в кариерите, тъй като много по-важни са обработката на камъните и тяхното приложение. Възобновяването и високотехнологичните приложения налагат необходимостта от квалифицирано образование и обучение, което започва от служителите, работещи пряко с камъка, и стига до инженерите, разработващи съвременните технологии.

Хоросанова промишленост

Хоросанът представлява смес от агрегати, обикновено с големина на частиците по-малка от 4 мм (понякога по-малка от 8 мм, например, хоросан за специални декоративни приложения или хоросан за подови замазки) и едно или повече свързващи вещества, и евентуално адитиви и/или добавъчни смеси.

Хоросанът с неорганични свързващи вещества съдържа допълнително и вода. Приложението и употребата на хоросан не се ограничават до строителството. Ролята на хоросана за подови замазки нараства прогресивно. Съществуват редица специални видове хоросан, които се използват за ремонт на бетонови елементи, за слепването на плочки, за покриви, за фиксиране на анкерни болтове и за много други приложения.

В допълнение, композитните системи за външна топлоизолация (ETICS) също са продукт на хоросановата индустрия, която играе важна роля в енергоспестяващите мерки. Над 1 300 компании в ЕС произвеждат хоросан. В хоросановата индустрия на територията на ЕС са ангажирани над 34 400 служители.

Индустрия за предварително отлят бетон

Предварително отлетия бетон представлява фабрично произведен строителен материал, който се използва широко по целия свят и се предлага във всякакви размери и под всякакви форми, от много малки блокчета за улична настилка до над 50-метрови елементи за изграждане на мостове.

Процесът на производство се състои от смесването в различни пропорции на цимент, агрегати, вода, адитиви и смеси, изливането им във форми и оставянето им да се втвърдят. Продуктите се доставят на пазара във втвърдено състояние без прах. Генерирането на прах може да се получи най-вече при работата със суровини и при следпроизводствената механична обработка.

Индустрията е съставена от малки до средни предприятия, разпръснати из цяла Европа. Приблизителните стойности за ЕС са следните: 10 000 производствени единици, 250 000 работници и 300 до 400 милиона тона продукция.

Приложение 6 – Съвет – Секретариат

Член 1 – Обхват

Съветът отговаря за възложените му задачи по чл. 8 от споразумението. Задачите, обаче, посочени в чл. 8 (2) (b) и (d) от споразумението, са от изключителната и обща компетентност на четиримата председатели, определени съгласно чл. 3 от настоящото споразумение.

Член 2 – Заседания/Решения

- (1) Съветът заседава поне веднъж през една година за два дни, по време на втората половина на м. юни от съответната година в Брюксел. Секретариатът ще оказва логистична и административна подкрепа за тези заседания и ще организира и призовава за заседанията.
- (2) Членовете ще получат консолидираните доклади на представителите на работодателите 20 работни дни преди първия ден на съответното заседание с цел подготовка на заседанието. По време на двудневното заседание, членовете подготвят и съставят обобщения доклад, в съответствие с изискванията чл. 8 (2) от споразумението. Особените становища и мнения се регистрират в приложение, но се свеждат до минимум.
- (3) Двамата, определени по реда на чл. 3 по-долу, съ-председателя могат съвместно да решат да провеждат по-чести заседания, ако го считат за необходимо.
- (4) Членовете могат да издават пълномощни на други членове или алтернативни членове.

Член 3 – Председатели

Съветът се председателства от двама съ-председателя, както и от двама заместник – съ-председателя, като всеки един се определя от представителите на работниците/служителите и работодателите за срок от четири години, за първи път от датата на подписване на настоящото споразумение.

Член 4 – Протоколи, записи

- (1) Заседанията на Съвета се протоколират. Протоколите ще бъдат предоставени на страните в рамките на две седмици след съответното заседание. Освен ако членовете не направят възражение относно протоколите в рамките на още една седмица, протоколите се считат за окончателни.
- (2) Секретариатът или определена от него трета страна съхранява всички записи във връзка със Съвета.

Член 5 – Разходи на Съвета/Секретариата

Всички общи разумни и обосновани разноски/разходи, произтичащи от работата на Съвета (заседателна зала, симултанен превод на френски/английски/немски език, с изключение на личните пътувания и разходи за настаняване) и от Секретариата се поделят поравно между представителите на работодателите.

Член 6 – Отговорност, обезщетения

- (1) Членството в Съвета е от името на представените страни и следователно членовете и алтернативните членове не могат да бъдат държани индивидуално и пряко отговорни за задълженията си във връзка с членството.
- (2) Страните съвместно и отделно обезщетяват и не държат под отговорност членовете, алтернативните членове, техните наследници и правоприменници за и спрямо всички иски, такси, разходи, разноски, задължения и щети (включително разумни адвокатски хонорари), направени по разумен начин или наложени върху тях във връзка или произтичащи от всяко съдебно дело, процес, производство или иск, по което те могат да са страна или в което могат да бъдат замесени във връзка с или в резултат от членството си в Съвета освен ако съдебното дело, процесът, производството или искът не е причинен от съзнателно неизпълнение или лошо изпълнение на техните задължения.

Член 7 – Уведомления/език

Всички уведомления, събиране и разпространяване на документи по Приложение 6 се извършват по електронен път. Комуникациите от и до Съвета се осъществяват посредством адресите на електронната поща на Секретариата. Всички уведомления, комуникации и заседания се провеждат на английски език.

Приложение 7 – Процедура за адаптиране на добрите практики

Съобразно чл. 1, трети абзац от споразумението, споразумението има за цел, освен другото, да повиши информираността относно добрите практики. Съгласно това „динамично“ естество на добрите практики и съобразно чл. 5 (3) от споразумението, настоящото приложение осигурява процедурата, която трябва да бъде следвана за адаптиране на добрите практики.

Член 1 – Подаване на нови или ревизирани целеви формуляри до страните

Работодателите и работниците/служителите се насърчават по всяко време на действие на споразумението да подават до техния представител („Представящата страна“), да съставят нови или ревизират съществуващи целеви формуляри (наричани колективно по-долу „Нови целеви формуляри“), съпроводени в случаите на проекти на ревизирани съществуващи целеви формуляри от писмено пояснение и обосновка защо и как тези проекти на ревизирани съществуващи целеви формуляри представляват подобрене на здравословните условия на труд или постигат същото ниво на защита чрез алтернативни практики и техники спрямо съществуващите целеви формуляри. Представящата страна оценява и може да подкрепи тези нови целеви формуляри.

Член 2 – Съгласие за новите целеви формуляри от представителите на индустрията („Отразяваща страна“)

Съгласно изразената подкрепа по чл. 1 по-горе, Представящата страна подава подкрепените нови целеви формуляри до партньора си, представляващ индустрията, за обсъждане и одобрение. От съответната Отразяваща страна зависи организирането на обмен на мнения и одобрението на новите целеви формуляри. След одобрението от двете страни на индустрията, новите целеви формуляри ще бъдат подадени до Съвета (чл. 8 (2) от споразумението).

Член 3 – Приемане от Съвета

Съветът отговаря за окончателния преглед и приемане на нови целеви формуляри с цел да се гарантира, че новите целеви формуляри не противоречат на споразумението (включително други целеви формуляри, други части от добрите практики и др.). Това включва изтеглянето от употреба на неактуални целеви формуляри.

Член 4 – Валидност на адаптациите

Съгласно чл. 3 – Приемане, всички адаптации на добрите практики се съобщават по електронната поща или външната мрежа до другите страни. Те са валидни три месеца след тяхното съобщаване освен ако не бъде посочена друга дата на валидност от Съвета.

Член 5 – Честота на процедурата за адаптиране

Напомня се, че Съветът ще провежда заседания поне през една година. Следователно страните се насърчават да обединят своите искания за адаптиране, ако са изобщо изпълними, съгласно графика за заседания на Съвета.

Приложение 8 – Протокол за здравен надзор за силикоза

ОБЩИ НАСОКИ

Работодателите на първо място извършват оценка на риска на работното място, както е описано в Наръчника за добрите практики, с цел определяне на местата, където работниците/служителите са изложени на конкретен риск за здравето, свързан с респирабилния кристален силициев диоксид. Прилагането на протокола за здравен надзор ще зависи от резултатите от оценката на риска.

Целият здравен надзор се извършва професионално от компетентен медицински персонал и съобразно изискванията на настоящото национално законодателство.

Служителят(ите) или външният медицински консултант, който(които) отговаря(т) за безопасността и здравната програма, следва да има(т) работни познания за компонентите на програмата за респираторен медицински надзор.

Целите на конкретния здравен надзор, свързани с респирабилния кристален силициев диоксид, са:

- ранното диагностициране на неблагоприятните ефекти върху здравето;
- очертаване на базова линия за оценка на промените, които могат да се проявят;
- предотвратяване причиняването на по-нататъшна вреда.

Потенциалните ползи са:

- идентифициране на засегнатите индивиди;
- идентифициране на потенциално опасните условия на работа и проверка на ефективността на мерките за контрол на работното място;
- осигуряване на обратна връзка относно прецизността на оценките на риска;
- събиране на данни, върху които могат да се основават епидемиологични проучвания.

РЕСПИРАТОРНИ РИСКОВЕ ЗА ЗДРАВЕТО

Основният риск за здравето от експозицията на прах със съдържание на респирабилен кристален силициев диоксид е респираторното заболяване, наречено „**силикоза**“. Ето защо е особено важно акцентът на здравния надзор да падне върху белите дробове. В допълнение, съществуват доказателства, че страдащите от силикоза лица са изложени на по-голям риск от развиването на рак на белия дроб. Също така, лицата, изложени на прах по принцип, и тези, страдащи от свързани с прах респираторни заболявания (пневмокониоза, силикоза и др.) са изложени на по-голям риск от развиването на туберкулоза. Това трябва да бъде взето предвид при извършването на медицинския надзор.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА РЕСПИРАТОРЕН МЕДИЦИНСКИ НАДЗОР

1) Програмата за респираторен медицински надзор трябва да включва следното:

- Ще бъде съставено медицинско досие за всеки работник/служител при наемането им. Реалният формат не е от значение, но данните трябва да бъдат достъпни за оторизираните медицински специалисти, актуализирани, подсигурени, свързани (напр., данни за експозицията на прах), поверителни и съхранявани за период от 40 години след прекратяването на експозицията.

По-конкретно, досието съдържа, съобразно националното законодателство, следните съществени елементи:

- данни за идентификация;
- други полезни демографски данни (личната история и история на семейството);

- длъжностна характеристика на служителя;
 - история на трудовите и извънтрудовите занимания с подробности относно експозицията на потенциално вреден прах, химикали и други физически агенти (радиация);
 - медицинска история, която акцентира върху присъствието на респираторни симптоми (напр., кашлица, храчки, недостиг на въздух, хриптене);
 - навици на пушене (брой цигари дневно, продължителност...).
- **Медицински преглед** на гръдния кош. При прегледа трябва да се отбележи дали при обследването гръдния кош е нормален или не (напр., симетрия, разширяване, перкусия, шумове при дишане, усещане за прескачане на сърцето, свирене на гърдите, хрипове и плеврално триене).
- **Функционално изследване:**
- Въпреки че аномалиите, които се проявяват при спирометричните изследвания или изследвания на белодробната функция, са неспецифични (напр., пушенето е важен подвеждащ фактор), функционалното изследване на дишането се счита за полезен компонент на програмата за респираторен медицински надзор при базовата оценка и периодичното наблюдение. Тя позволява диагностицирането на загуба на белодробната функция в най-ранния ѝ етап.
 - Стандартизираните методи за спирометрични изследвания и спецификациите за оборудването са препоръчани от професионалните асоциации като Европейското респираторно дружество (1993 г.) и Американското дружество по торакална медицина (1995 г.).
- **Рентгенологично изследване:** Проследяването на рентгенологичните промени при работниците, изложени на кристален силициев диоксид е най-чувствителното средство за ранна диагностика на силикоза. Аномалиите обикновено се виждат на рентгенографиите, преди да бъде установено намаляване на белодробната функция чрез спирометрия или преди проявата на симптомите. Следователно периодичните рентгенови изследвания на гръдния кош са основна част от респираторния медицински надзор.
- За предпочитане са пълноразмерните предно-задни рентгенографии (РА), получени чрез използването на техника с високи киловолти (по-малките формати от компютъризирани техники не са подходящи).
 - Рентгеновите снимки трябва да бъдат разчетени от квалифицирани и обучени рентгенолози или пневмолози.
 - Публикувани са обширни насоки относно подходящото оборудване и техники. Повече информация относно настоящите практики може да бъде получена от Международната организация на труда (МОТ), 1211 Женева 22, Швейцария.
 - Рентгеновите снимки трябва да бъдат класифицирани съгласно Насоките от 2000 г. за използването на международната класификация на МОТ за рентгеновите снимки при пневмокониозата. Прилагането и следването на насоките за подходящото оборудване и техники могат впоследствие да позволят, при необходимост, съответното класифициране на рентгеновото изследване на гръдния кош.
 - Честотата на рентгеновите изследвания на гръдния кош трябва да се определи от практикуващ лекар по трудова медицина въз основа на оценката на риска от експозицията на респирабилен кварцов прах. Имайте предвид съществуващите законови ограничения в някои страни относно честотата на рентгеновите изследвания. За съвет, консултирайте се с квалифициран практикуващ лекар по трудова медицина.

- Служителите, след като са били в контакт с/изложени на респирабилен кварцов прах и които са прекратили своите занимания към определен работодател (пенсионирани са се/нова професионална ориентация) трябва да имат възможност да се възползват от последващи медицински прегледи при поискване. Работодателите се ангажират в рамките на националните и европейски разпоредби да улеснят този последващ медицински преглед.

2) Водене на дневници и поверителност:

- **Медицинските картони** трябва да бъдат съхранявани на сигурно място, независимо от това дали са вътре във фирмата или на друго място. Достъпът до тези медицински картони ще се осигури само съобразно националното законодателство.
- Добрите **комуникации** са от съществено значение, ако трябва да бъдат постигнати целите на програмата за здравен надзор.
 - Служителите трябва да бъдат информирани относно резултатите от своите медицински прегледи;
 - Резултатите от програмата за здравен надзор, разкрити по начин, който не позволява идентифициране на индивидите, трябва да се използват за засилване на съществуващите здравни мерки и мерки за безопасност на работното място.

СПРАВОЧНА ЛИТЕРАТУРА:

- Професионална здравна програма за експозиция на кварцов прах в индустрията с промишлен пясък – Национална асоциация на производителите на промишлен пясък (НАППП) – м. март 1997 г.
- Скрининг и надзор на работниците, изложени на минерален прах – СЗО – 1996 г.
- Европейски респираторен журнал – том 6, приложение 16, м. март 1993 г.
- Насоки за използването на международната класификация на МОТ за рентгеновите снимки на пневмокониоза – ревизирано издание от 2000 г. – Международната организация на труда
- ATS (1995 г.) Стандартизация на спирометрията – Американски журнал по респираторна и критична медицина, 152:1107-1136
- Управление на трудовото здравеопазване в каменоломната индустрия – Национален съвместен съвет за каменоломните – версия от 1 май 2004 г.
- Здравословни и безопасни условия на труд, информационни съобщения относно диагностиката на професионалните болести, Европейска комисия, „Заетост и социални въпроси“, Доклад EUR 14768.